

Filemons slav Onesimus har rymt till Paulus och blivit frälst. Nu återvänder Onesimus, med risk för sitt liv, till sin ägare med detta brev där Paulus litar till Filemons kristna kärlek och uppmanar honom att "frivilligt" lyda Paulus uppmaning att nu se honom som sin broder istället för som sin slav.

Filemon

Lyd frivilligt i kärlek

Christian Mølks Bibelkommentarer

Christian Mólks Bibelkommentarer

Innehåll

Filemon.....	2
(Vers 1-3) – Hälsning	2
(Vers 4-7) – Paulus tack till Gud för Filemon	5
(Vers 8-20) – Paulus vädjan för Onesimus	6
(Vers 21-25) – Slutönskan.....	10
Predikningar	11
Filemon.....	11

Filemon

(Vers 1-3) – Hälsning

¹ *Från Paulus, Kristi Jesu fånge, och från brodern Timoteus till vår älskade vän och medarbetare Filemon* ² *och till vår syster Appfia, vår medkämpe Arkippus och till församlingen i ditt hus.* ³ *Nåd vare med er och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.*

1. *Från Paulus, Kristi Jesu fånge*

- a. Normalt sett brukar Paulus presentera sig själv som "apostel", men nu presenterar han sig själv som en "fånge".
- b. Paulus sitter fängslad i Rom när han skriver detta brev (Apg 28:30-31). Även om Paulus är en "romersk fånge" så väljer han att se på sig själv som en "Kristi Jesu fånge" eftersom han sitter fängslad för att ha vittnat om Jesus Kristus (Filemon 13).
- c. Detta brev handlar om att Paulus vill att Filemon ska frige sin slav Onesimus från "fångenskap" eftersom Onesimus nu har blivit en kristen. Paulus använder därför ett retoriskt grepp när han titulerar sig själv som "Kristi Jesu fånge".

2. *... till vår älskade vän och medarbetare Filemon*

- a. Filemon är en kristen som troligtvis har blivit frälst tack vare Paulus (Filemon 19).
- b. Filemon är rik och har ett stort hus i staden Kolossai, där den lokala församlingen samlas (Filemon 2).
- c. Filemon är en slavägare och äger slaven Onesimus. Av någon anledning har Onesimus rymt från Filemon och stött på Paulus.
 - i. En teori är att Onesimus stal pengar från Filemon, rymde och sen av någon anledning stötte på Paulus och blev kristen. Paulus sände då Onesimus tillbaka till Filemon med detta brev för att försöka förmå Filemon att förlåta Onesimus och med en försäkran om att Paulus kommer att betala tillbaka vad Onesimus än är skyldig Filemon.
 - ii. En annan teori är att Onesimus av någon anledning har gjort någonting som har upprört Filemon och som kostat Filemon pengar. Onesimus har därför rymt för att undkomma en hård bestraffning och sökt upp Filemons vän Paulus för att han ska medla. Dåtida romersk lag skilde nämligen på en slav som rymde från sin herre för att få frihet och en slav som rymde för att söka någon form av asyl.

- d.** I det dåtida Romarriket var slaveri en brutal verklighet.
- i.** Romarrikets befolkning bestod av upp till en tredjedel slavar.
 - ii.** De flesta blev slavar på grund av att de hade begått ett brott eller tagits som krigsfångar i något utav Roms framgångsrika krig.
 - iii.** En romersk slavägare hade rätt att både piska, döda eller sälja sin slav.
 - iv.** En del slavar led under miserabla förhållanden utan att ens ha ett eget namn, medan andra slavar kunde ha ett någorlunda gott liv.
 - v.** De flesta slavar var vanliga arbetare och jobbade i jordbruket medan en del lycksaliga slavar utbildades till fysiker, arkitekter, kockar, butiksarbetare, frisörer, artister, profeter, lärare, poeter, filosofer, osv. Detta ledde till att en del slavar kunde tjäna ganska så mycket pengar på sitt arbete och kunde få administrativa positioner. En del slavar fick till och med makt över andra slavar och i viss mån även över fria.
- e.** Varken Gamla eller Nya Testamentet opponerar sig mot slaveri som institution, men det finns tydliga restriktioner för hur man får behandla sina slavar (2 Mose 21:1-32).
- i.** Enligt 3 Mose 25:39-43 får en israel inte äga en annan israel som slav mer än 6 år eftersom alla Israels barn är "*Guds slavar*".
 - ii.** Paulus använder ett liknande resonemang när han i brevet till Rom skriver att alla kristna är Guds slavar (Rom 6:22) och vidare i sitt brev till galaterna: "*Alla är ni nämligen genom tron Guds söner, i Kristus Jesus. Är ni döpta in i Kristus har ni också iklätt er Kristus. Nu är ingen längre jude eller grek, slav eller fri, man eller kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus*" (Gal 3:26-28).
- 1.** I brevet till Filemon så visar Paulus hur detta gick till i praktiken.
- f.** Enligt Paulus kan alltså inte en kristen egentligen äga en annan kristen som slav eftersom alla kristna är *Guds slavar*. Skulle en kristen mot all förmodan ändå äga slavar måste han inte frige sina slavar automatiskt, det är nämligen bättre om alla förblir i den situation de befinner sig i (1 Kor 7:20-24).
- g.** I Kolosserbrevet 3:22-4:1 ger Paulus uppmaningar till slavar och till slavägare: Slavar ska av uppriktigt hjärta lyda sina herrar i allt eftersom det egentligen är Herren de tjänar. Slavägare ska behandla sina slavar "*rätt och rimligt*" med argumentet att "*ni vet ju att ni också har en Herre i himlen*".

- i.* Paulus går alltså inte uttryckligen emot slaveri som sådant men i detta brev till Filemon så lyfter han fram att slav och herre är "älskade bröder" i Kristus och gör det därmed i praktiken omöjligt för en kristen slavägare att äga andra kristna.
 - 1.** I ett rike byggt på slaveri är detta budskap radikalt och totalt samhällsomvälvande! Det är svårt att underskatta vilken enorm betydelse evangeliets budskap fick för det romerska rikets alla slavar. För dessa betryckta människor var budskapet om Jesus sannerligen goda nyheter!

3. ... och till församlingen i ditt hus.

- a.* De första kristna hade inga kyrkobyggnader utan samlades i varandras hem för att fira Gudstjänst (Apg 12:12, Rom 16:5, 1 Kor 16:19).
- b.* Det är viktigt att komma ihåg att det inte är kyrkobyggnaden som är kyrkan, det är församlingen, de kristna, som är kyrkan.
- c.* Den tidigaste kyrkobyggnad arkeologin har funnit är ett hus från omkring år 232 i Dura-Europos i dagens Syrien. Byggnaden är ett vanligt hus där en vägg mellan två rum har slagits ut för att göra plats för att kunna samla omkring 70 personer. Med andra ord var den första kyrkobyggnaden även den egentligen ett vanligt hem.

Tillbaka till **Innehåll**

Christian Mólks Bibelkommentarer

(Vers 4-7) – Paulus tack till Gud för Filemon

⁴ Jag tackar alltid min Gud när jag nämner dig i mina böner, ⁵ eftersom jag hör om din kärlek och din tro, din tro på Herren Jesus och din kärlek till alla heliga. ⁶ Min bön är att din gemenskap med oss i tron skall visa sig verksam och ge en klar insikt om allt gott som vi äger tillsammans i Kristus. ⁷ Din kärlek har varit till stor glädje och tröst för mig, eftersom de heliga har blivit styrkta i sina hjärtan tack vare dig, min broder.

1. Jag tackar alltid min Gud när jag nämner dig i mina böner

- a. Paulus "nämnde" Filemon i sina böner. Detta visar oss att Paulus inte nödvändigtvis bad speciellt länge, men däremot ofta.
- b. Jesus varnar oss för att rabbla långa böner (Matt 6:7) men uppmuntrar oss däremot till att alltid be utan att tröttna (Luk 18:1-8).

2. eftersom jag hör om din kärlek och din tro, din tro på Herren Jesus och din kärlek till alla heliga.

- a. En av grunderna för den kristna tron är att "älska din nästa som dig själv" (Matt 22:34-40).
 - i. "Fariseerna hörde att Jesus hade gjort saduceerna svarslösa och samlades kring honom. En av dem, en laglär, ville sätta honom på prov och frågade: "Mästare, vilket är det största budet i lagen?" Han svarade: "Du skall älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela ditt förstånd. Detta är det största och främsta budet. Sedan kommer ett som liknar det: Du skall älska din nästa som dig själv. På dessa två bud hänger hela lagen och profeterna."" (Matt 22:34–40)
- b. Paulus lyfter fram att Filemon tidigare har behandlat andra kristna med kärlek och använder sedan detta argument för att förmå Filemon att visa kärlek mot Onesimus eftersom även han nu har blivit en kristen.

Tillbaka till **Innehåll**

(Vers 8-20) – Paulus vädjan för Onesimus

⁸ Även om jag därför med stor frimodighet i Kristus kunde befälla dig vad du bör göra, ⁹ vädjar jag hellre för kärlekens skull – jag Paulus, en gammal man och nu en Kristi Jesu fånge. ¹⁰ Jag vädjar till dig för mitt barn, som jag har fött i min fångenskap, för Onesimus, ¹¹ som förr inte var till någon nytta för dig men nu är till nytta både för dig och mig. ¹² Honom skickar jag nu tillbaka till dig. Det är som att sända mitt eget hjärta. ¹³ Egentligen ville jag behålla honom hos mig, så att han kunde vara mig till hjälp i ditt ställe, när jag nu sitter i fängelse för evangeliets skull. ¹⁴ Men utan ditt samtycke har jag inte velat göra något, för att det goda som du gör inte skall ske av tvång utan av fri vilja. ¹⁵ Kanske blev han skild från dig en tid, för att du skulle få honom tillbaka för alltid, ¹⁶ inte längre som en slav utan som något mer: en älskad broder. Det är han i högsta grad för mig, hur mycket mer då inte för dig, både som människa och som broder i Herren.

¹⁷ Om du alltså anser mig vara din förtrogne vän, så ta emot honom som du skulle ta emot mig. ¹⁸ Har han gjort dig någon orätt eller är han skyldig dig något, så för upp det på min räkning – ¹⁹ jag, Paulus, skriver med egen hand: jag skall betala. Jag skulle också kunna säga: för upp det på din räkning, eftersom du är skyldig mig dig själv. ²⁰ Ja, broder, låt mig få 'nytta' av dig i Herren. Låt mitt hjärta få ro, i Kristus.

1. Även om jag därför med stor frimodighet i Kristus kunde befälla dig vad du bör göra, vädjar jag hellre för kärlekens skull – jag Paulus, en gammal man och nu en Kristi Jesu fånge.

- a. Paulus kunde ha befallt Filemon att förlåta Onesimus, men då hade inte Filemon fått möjligheten att *frivilligt* förlåta Onesimus. Istället för att befälla sänder Paulus tillbaka Onesimus och vädjar till honom att han själv ska fatta rätt beslut.
 - i. Paulus var inte rädd för att befälla om det behövdes (1 Kor 5).
 - ii. Paulus vet att äkta förlåtelse bara kan ske frivilligt och att Filemons och Onesimus relation bara kan upprättas om de båda frivilligt går med på det.

2. Jag vädjar till dig för mitt barn, som jag har fött i min fångenskap, för Onesimus, som förr inte var till någon nytta för dig men nu är till nytta både för dig och mig. Honom skickar jag nu tillbaka till dig. Det är som att sända mitt eget hjärta.

- a. Paulus omnämnde ofta de han hade omvänt till Kristus som sina "barn" (Tit 1:4, 1 Kor 4:14, 1 Kor 4:17, Gal 4:19, Kol 4:15).
 - i. Eftersom Paulus har lett både Filemon och Onesimus till Kristus så antar han rollen som deras förälder och menar att de båda är bröder.
 - ii. Precis som en riktig förälder så är Paulus villig att betala den ene broderns skulder samtidigt som han likt en förälder uppmanar Filemon att förlåta sin broder.

Christian Mólks Bibelkommentarer

- b.** Paulus skriver här en ordlek som inte syns på svenska. "Onesimus" betyder "nyttig" och Paulus menar att Onesimus inte förut var till någon "nytta" för Filemon men nu när han har blivit kristen är han till "nytta" för både Paulus och Filemon. Senare i vers 20 så vädjar Paulus om att få "nytta" av Filemon genom att han friger Onesimus.
 - c.** Med tanke på den brutala verkligheten för de flesta slavar på den här tiden så var det väldigt modigt av Onesimus att återvända till Filemon. Hade samma sak hänt med en annan slavägare hade Onesimus troligtvis korsfäst.

 - i.** Förmodligen var Onesimus bärare av detta brev från Paulus så man kan tänka sig att Onesimus kallsvettades en aning innan Filemon hade hunnit läsa Paulus brev.
 - d.** Onesimus nämns i Kol 4:9 som "vår trogne och älskade broder".
- 3. *Egentligen ville jag behålla honom hos mig, så att han kunde vara mig till hjälp i ditt ställe, när jag nu sitter i fängelse för evangeliets skull. Men utan ditt samtycke har jag inte velat göra något, för att det goda som du gör inte skall ske av tvång utan av fri vilja.***
- a.** Paulus kunde ha använt sin apostoliska auktoritet för att befälla Filemon att göra så som Paulus ville, men då hade Filemon missat chansen att få visa kärlek till sin medmänniska och frige Onesimus frivilligt.
 - b.** Istället för att tvinga Filemon att göra det som är rätt så litar Paulus på att det finns en inneboende moral hos varje kristen som gör att man själv kan avgöra vad som är rätt eller fel. Detta är så pass viktigt för Paulus att han riskerar Onesimus väl och ve för att Filemon ska få chansen att frivilligt förlåta Onesimus.

 - i.** Det nya förbundet bygger inte på att man tvingas lyda lagar och regler hit och dit utan på att man har fått ett nytt hjärta som frivilligt *vill* göra det som är rätt (Jer 31:31-34, 2 Kor 3:6).
 - ii.** Varje kristen har fått den helige Ande som gåva (Apg 2:38) och han lär oss och påminner oss om allt som Jesus har sagt (Joh 14:26).
 - iii.** Eftersom Filemon har fått den helige Ande så litar Paulus på att Filemon kommer att kunna ta rätt beslut och förlåta Onesimus.

 - 1.** På samma sätt så har varje kristen även idag den helige Ande i sitt hjärta och kan av fri vilja lyssna på den helige Ande och därmed själva ta rätta beslut.

2. En kristen behöver inte blint lyda lagar och regler utan kan själv, tack vare den helige Ande, fatta egna beslut att älska sina medmänniskor. Det svåra kan dock vara för en kristen ledare att likt Paulus lita på att även andra kristna har den helige Ande och själva kan avgöra vad som är rätt eller fel. Om en kristen ledare befäller sina församlingsmedlemmar att lyda så missar församlingsmedlemmarna chansen att få frivilligt älska sina medmänniskor och då går de miste om en utav de viktigaste aspekterna i den kristna tron.

4. *Kanske blev han skild från dig en tid, för att du skulle få honom tillbaka för alltid, inte längre som en slav utan som något mer: en älskad broder. Det är han i högsta grad för mig, hur mycket mer då inte för dig, både som människa och som broder i Herren.*

- a. Det har skett en stor förändring i Filemons och Onesimus förhållande. Tidigare var de herre och slav, men nu har de plötsligt blivit bröder i Kristus. Detta vänder upp och ner på deras inbördes relation och på allt som tidigare har hänt mellan Filemon och Onesimus.
- b. Även om inte Paulus i teorin uttryckligen går emot slaveri som sådant, så går han däremot i praktiken emot slaveri eftersom det blir allt svårare att äga andra människor när fler och fler blir kristna.
 - i. Paulus utmanade inte slaveriet uppifrån genom att instifta nya lagar och regler som förbjöd de kristna att ha slavar. Istället utmanade Paulus slaveriet inifrån genom att vädja till de kristnas inneboende moral och frivilliga vilja att älska sina medmänniskor. Slaveriet besegrades genom kärlek, inte genom tvång.
- c. För att försäkra sig om att Filemon inte bara blir broder till Onesimus i teorin, så tillägger Paulus att de nu är bröder både som *människa* och *i Herren*.
 - i. Den kristna tron är inte bara en teoretisk tro som man håller för sig själv i hjärtat, den kristna tron får även konsekvenser i det verkliga livet. Filemon och Onesimus är inte bara bröder i teorin utan även i praktiken.
 - ii. Som kristen ber man inte bara på söndagar i kyrkan, utan även på måndagar på jobbet.

Christian Mólks Bibelkommentarer

5. **Om du alltså anser mig vara din förtrogne vän, så ta emot honom som du skulle ta emot mig. Har han gjort dig någon orätt eller är han skyldig dig något, så för upp det på min räkning – jag, Paulus, skriver med egen hand: jag skall betala.**
- a. Även om Onesimus har blivit frälst och förlåten så var det ändå viktigt att han gjorde rätt för sig.
 - b. Paulus vet att Onesimus har gjort fel, men väljer ändå att skicka tillbaka honom till Filemon med en hälsning om att han själv är beredd att ta Onesimus straff.
 - i. Paulus blir här "**Kristuslik**" när han inte blundar för det som är fel, samtidigt som han är beredd att själv ta straffet och därmed skapa en försoning mellan herren och slaven. Detta är vad Jesus har gjort för oss människor.
 - ii. Vi har alla varit "förrymda slavar" som har begått fel. Men när vi flyr till Jesus så "medlar" Jesus mellan oss och vår Fader. Jesus ber vår Fader att förlåta oss och tar straffet för våra synder på sig själv så att vi kan få bo i vår Faders hus som "söner" istället för "slavar" (1 Tim 2:5-6).
6. **Jag skulle också kunna säga: för upp det på din räkning, eftersom du är skyldig mig dig själv.**
- a. Här förstår vi att Filemon högst troligtvis har blivit frälst tack vare Paulus. Filemon har alltså fått evigt liv tack vare att Paulus har berättat om Kristus för honom. Hade det inte varit för Paulus så hade Filemon troligtvis inte blivit frälst och därmed står Filemon i en obetalbar tacksamhetsskuld till Paulus.
 - i. Eftersom Filemon är skyldig Paulus så otroligt mycket så är ju att frige en kristen broder det minsta han kan göra.
7. **Ja, broder, låt mig få 'nytta' av dig i Herren.**
- a. Här anspelar återigen Paulus på Onesimus namn som ju betyder "nyttig".
 - b. Det Paulus egentligen skriver är alltså: "Låt mig få Onesimus av dig."

Tillbaka till **Innehåll**

(Vers 21-25) – Slutönskan

²¹ Jag skriver till dig, övertygad om att du kommer att lyda mig. Jag vet att du skall göra ännu mer än jag ber om. ²² Ordna dessutom ett gästrum åt mig. Jag hoppas att ni genom era böner skall få mig tillbaka. ²³ Epafras, min medfånge i Kristus Jesus, hälsar till dig, ²⁴ liksom Markus, Aristarkus, Demas och Lukas, mina medarbetare. ²⁵ Herren Jesu Kristi nåd vare med er ande.

1. Jag skriver till dig, övertygad om att du kommer att lyda mig. Jag vet att du skall göra ännu mer än jag ber om. Ordna dessutom ett gästrum åt mig.

- a. Även om Paulus betonar att han vill att Filemon ska förlåta Onesimus frivilligt så kan man ju ändå fråga sig hur stor frihet Filemon egentligen hade i praktiken. Detta brev skulle ju läsas upp i församlingen som samlades i Filemons hus och dessutom kommer Paulus snart och besöker Filemon. Filemon måste onekligen ha känt sig en aning pressad och nästan tvingad att göra så som Paulus vill.
- b. Poängen med detta brev är alltså att Paulus vill att Filemon ska ”**lyda frivilligt i kärlek**”.
 - i. Kan man få stopp på slaveri, alkoholism, abort genom att förbjuda det? Paulus väljer en annan strategi, han vädjar till Filemons frivilliga kärlek.
- c. Hur gick det då för Onesimus? Enligt traditionen så sägs det att denne Onesimus så småningom efterträdde Timoteus som pastor i Efesus, att han samlade ihop Paulus brev som sedermera kom att ingå i Nya Testamentet och att han blev martyr när han stenades till döds.

2. Jag hoppas att ni genom era böner skall få mig tillbaka.

- a. Paulus var en apostel och en av världshistoriens största missionshjältar, men ändå behövde han förebedjare för att lyckas med sina planer. Hur viktigt är det då inte för oss idag att ständigt be för varandra?

Tillbaka till **Innehåll**

Christian Mólks Bibelkommentarer

Predikningar

Filemon

- [Att frivilligt visa kärlek](#)

Tillbaka till **Innehåll**